

TENHAG

DE BIOGRAFIE

Maarten Meijer

TEN HAG

DE BIOGRAFIE

MAARTEN MEIJER

KOSM • S

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

INHOUD

1	Van Veldmaat tot Manchester	7
2	Zoon van Twente	19
3	Ten Hag-DNA	37
4	Erik op het veld	47
5	Tweede man bij Twente en PSV	69
6	'Kowet' coachen	83
7	In Duitsland met Pep	97
8	Team Ten Hag	109
9	Tukker in Amsterdam	127
10	Van verguisd naar vereerd	153
11	Voetbalarchitect	177
12	Ajax hattrick	197
13	Magnetisch Manchester	223
14	Theatre of New Dreams	245
15	Karakter en leiderschap	271
	Curriculum vitae Erik ten Hag	279
	Bronnen	281
	Over de auteur	285

1

VAN VELDMAAT TOT MANCHESTER

‘Voetbal is een spelletje dat je met je hersens speelt.
Je moet op het juiste moment op de juiste plaats zijn,
niet te vroeg, niet te laat.’

Johan Crujff

Half augustus 2022, de stand in de Premier League geeft een merkwaardig beeld te zien met Manchester United op de laatste plek. Na een nederlaag tegen Brighton en een vernedering door Brentford maakte zich een gevoel van naderend onheil van de supporters meester. Maar toen kwam de wederopstanding.

Erik ten Hag is de enige trainer van Manchester United die zijn eerste competitiewinst veiligstelde in een wedstrijd tegen Liverpool. Cristiano Ronaldo, Harry Maguire, Luke Shaw en Fred raakten hun basisplaats kwijt om plaats te maken voor Antony, Elanga, Raphaël Varane, Tyrell Malacia en Scott McTominay. De gedurfde ingrepen van Ten Hag hadden voor zeer kritische blikken gezorgd als ze niet zo effectief waren geweest. Ze werkten perfect. De trainer gooide nieuwe aankoop Tyrell Malacia in het diepe. De 23-jarige kreeg tot taak Mohamed Salah, een van de snelste en gevaarlijkste aanvallers ter wereld, in bedwang te houden. Malacia deed dat met verve en had weinig problemen met de Egyptenaar. Varane liet zien hoe stom het was dat hij

ooit als reserverechtsback werd gezien. Nieuwe aanwinst Lisandro Martínez, die in de Engelse media belachelijk werd gemaakt om zijn lengte, speelde een vrijwel volmaakte wedstrijd en maakte nauwelijks fouten. Hij was een voorbeeldige middenachter tegen de geschrokken aanvallers van Liverpool. Hij liet zeven uittrappen noteren en vier geblokkeerde schoten en onderschepte ballen.

De eigenaardige kleedkamermachtsstrijd tussen Maguire en Ronaldo bleek niet langer relevant. De aanvoerder belandde op de bank met naast zich de Portugese ster. Ten Hag ging voor de snelheid van Jadon Sancho en Marcus Rashford. Dat was een meesterzet. Sancho's volmaakte kalmte was het gevolg van zware druk in de beginfase die leidde tot de openingsgoal in de zestiende minuut, een klas-sedoelpunt waarvoor zelfs Ronaldo applaudisserend uit zijn stoel kwam. Rashford leek herboren en passeerde zelfverzekerd Liverpoolkeeper Allison Becker na een zinderende counter. Daarmee beëindigde hij een periode van 997 minuten waarin hij in geen enkele competitie scoorde. Manchester United ging geen uitdaging uit de weg en streed gepassioneerd om elke bal. De moraal van het hele team was fantastisch. Er ging een golf van verbazing en enthousiasme door Old Trafford toen United zijn beste optreden in vijf jaar tegen Liverpool liet zien. Ten Hag bewees zijn vakbekwaamheid en zorgde voor precies het soort overwinning dat hij nodig had om zijn visitekaartje af te geven in Old Trafford.

...

In april 2022 gonsde het in de Veldmaat van de media-activiteit. Verslaggevers van *The Daily Telegraph*, *The Guardian*, *Sky Sports* en andere Britse media trokken speurend door

de straten van de anders zo rustige buurt. Ze waren daar om alle mogelijke informatie over Erik ten Hag te verzamelen, nadat hij in Engeland van de ene dag op de andere de interessantste man van het continent was geworden. In 1977 zette de kleine Erik zijn eerste stappen op het voetbalveld van de plaatselijke amateurclub Bon Boys. Clubvoorzitter Gert-Jan Klanderman vertelt dat de *locals* even tijd nodig hadden om te wennen aan de nieuwe status van Ten Hag als internationale beroemdheid: 'Journalisten nemen contact met ons op via Twitter, LinkedIn en e-mail. We heten ze allemaal van harte welkom. We zijn trots op Erik.' Er werd nog veel meer nieuwsgierig bezoek uit Engeland verwacht.

Journalisten doorzochten de gemeente Haaksbergen voor informatie en neusden rond op de trainingsvelden van Bon Boys. Plotseling doken ze massaal op tijdens een trainingsavond. Voorzitter Klanderman toonde zich een goede gastheer. Bij Bon Boys is iedereen trots op hun Erik, dus daar wilde hij de Engelse media best wat over vertellen. Hoe leuk is het dat hij zijn afkomst niet verloochent, nog steeds betrokken is bij de club en nog elke week checkt wat het eerste heeft gedaan? Dat hij als nuchtere Tukker nu trainer wordt van een van de grootste clubs ter wereld maakt heel Bon Boys blij. Erik ten Hag is een voorbeeld voor de jeugd die ziet dat je veel kunt bereiken in het leven als je maar je best doet.

Wat is Ten Hags geheime recept voor zijn geweldige coaching? Wat is zijn tactische masterplan of zijn motivatiespeech voor de wedstrijd? Journalisten en coaches zijn het in hun verklaringen voor het succes of het falen van een team soms met elkaar eens en helpen vage theorieën de wereld in over de 'omstandigheden van de dag' of het 'winnaarsgevoel'. Voetbal is geen exacte wetenschap. Het is onvoorspelbaar, en dat maakt het zo'n fascinerende sport.

Maar dat maakt het werk van een coach ook erg moeilijk. Als het resultaat middelmatig is, is hij meestal de eerste over wie mensen klagen. Als het echt slecht is, wordt hij ontslagen. Het is moeilijk om de exacte invloed van een trainer op het verloop van een wedstrijd te meten. Onder gelijke omstandigheden zal de ene coach succesvoller zijn dan de andere. Sommige coaches lijken beter dan andere te begrijpen wat de wedstrijd vooruithelpt en wat spelers beter doet presteren.

Erik ten Hag heeft dit mysterie enigszins toegelicht. Een coach is geen tovenaardie wonderen kan verrichten zodat alles als vanzelf lijkt te gaan. Nee, hij of zij zal eerst de juiste balans moeten vinden. Dat kost tijd en gaat gepaard met goede en slechte momenten. In dat laatste geval komt er kritiek, maar dat hoort erbij. Coachen is een ervaringsvak. Hoe meer je het doet, hoe ervarener je wordt. Ten Hag: 'Je krijgt steeds weer nieuwe inzichten als je daarvoor openstaat. Als je wilt leren van je spelers, van andere coaches en van andere culturen, ontwikkel je je als coach.'

Ajax-aanvoerder en spits Dušan Tadić, die tijdens de Ten Hag-jaren centraal stond als doelpuntenmaker, is ervan overtuigd dat Ten Hag het goed doet, waar je hem ook neerzet. Hij beschouwt Erik als een van de beste trainers ter wereld die bij elke topclub zou passen. Tactisch stond Ajax voor de wedstrijd al met 1-0 voor. Ten Hag liet niets aan het toeval over, kwam altijd met nieuwe vondsten en had op elke zet van de tegenstander een antwoord. Tactisch een meester, aldus Tadić, maar ook iemand die goed met spelers kan omgaan en kan luisteren. Juist die combinatie maakt hem zo goed.

Het succes komt niet van de ene dag op de andere. Overal waar de zwijgzame tacticus binnenstapt, volgt een voorspelbare cyclus van verbazing of schok, aarzeling of

weerstand en vervolgens een periode van transformatie, gevolgd door verbluffende resultaten en vrijwel unanieme bijval. Dat gebeurde bij Go Ahead, bij FC Utrecht en bij Ajax. Vooral tijdens zijn eerste seizoen in Amsterdam werd hij verguisd. Het geduld van de mensen raakte op, de gemoederen liepen hoog op. Er deugde niets aan hem: zijn verschijning – met zijn kale kop en zijn geitensik; zijn manier van praten – hij klonk als een ‘boertje van buut’n’; zijn mediapresentatie – haperend, merkwaardig, onprofessioneel en soms onbegrijpelijk. De aanvallen waren nietsontziend en gingen maar door. Als hij er al last van had, wist hij dat goed te verbergen. Hij nam zijn criticasters niet serieus, hield zich staande op het veld en bewees een voldoende dikke huid te hebben om trouw te blijven aan zijn principes. Hij behield zijn focus en bleef doen waar hij het beste in was: een winnend team opbouwen.

Ten Hag vatte zijn ervaringen in de hoofdstad rustig samen. Kritiek? Ach, die cultuur van mensen afkraken past bij Nederland. Scoren ten koste van een ander. Het komt de tv-programma’s die het gebruiken om hun kijkcijfers op te krikken goed uit. Dat soort opportunisme kan ook zo weer 180 graden draaien. Mensen willen graag een schuldige aanwijzen en richten zich dan vaak op de coach. Het heeft volgens Ten Hag geen zin om daartegenin te gaan. Dat is zelfs contraproductief, denkt hij. Dingen kunnen anders lopen dan je verwacht en je moet je focussen op dingen waar je invloed op hebt, zoals het verbeteren van het team. Maar er zijn genoeg momenten dat hij in de spiegel kijkt. ‘Klopt mijn zelfbeeld nog? Als ik daaraan twijfel, test ik het in mijn directe omgeving.’

Het lijkt vaak of Nederlanders denken dat ze het voetbal hebben uitgevonden, omdat ze er best goed in zijn. En omdat ze denken dat ze weten hoe het gespeeld moet worden,

vinden ze ook dat ze het recht hebben om kritiek te leveren op een speler of een coach die niet aan hun verwachtingen voldoet. De tunnelvisie die daarvan het gevolg is, kan een struikelblok zijn voor innovatie. Als er iemand opstaat die de traditionele werkwijze ter discussie stelt, kan dat een probleem zijn. Nederlanders hebben in het bijzonder problemen met het erkennen van uitmuntendheid. De psychologie van het land is een afspiegeling van het landschap: binnen het klasseloze Nederlandse ideaal bevindt iedereen zich op gelijke hoogte, naar voorbeeld van de belangrijkste geografische kenmerken van het land. Een leider kan nooit meer zijn dan een *primus inter pares*, een eerste onder gelijken. Aan de ene kant garandeert deze filosofie gelijke kansen voor iedereen en helpt het mensen met beide benen op de grond te blijven. Maar aan de andere kant zorgt het er ook voor dat middelmatigheid de boventoon voert, omdat echt leiderschap onder dergelijke omstandigheden niet tot zijn recht kan komen. Teamwerk wordt soms gesaboteerd doordat de visie van de coach, of welk teamlid dan ook, gelijkgeschakeld wordt aan die van de rest van het team. Als het team dan in onverwachte omstandigheden terechtkomt, valt het systeem uit elkaar. Daarom presteren Nederlandse teams in internationale competities vaak onder de maat.

Een coach ervaart veel druk uit verschillende hoeken: van supporters, sponsors, het bestuur, collega's en de media. Om met die stress te kunnen omgaan en toch succesvol te blijven, moet hij slim zijn en zijn emoties in de hand houden. Dat is minstens zo belangrijk als over geweldige tactische vaardigheden beschikken. Pas als aan deze vereisten wordt voldaan, kan iemand succesvol zijn als coach. Ten Hags soms alledaagse zelfpresentatie is misleidend. Hij is veelzijdig en beschikt over wilskracht en veerkracht. Hij

Deze eerste biografie over Erik ten Hag vertelt zijn complete verhaal: van zijn eerste schreden als speler op het veld van Haaksbergen tot en met zijn eerste maand als trainer van Manchester United.

Na zijn carrière als voetballer begint Ten Hag zijn trainersloopbaan als assistent bij FC Twente en PSV. Vervolgens wordt hij hoofdtrainer van Go Ahead Eagles, Bayern München II, FC Utrecht en Ajax. Met Ajax behaalt hij een verbazingwekkende reeks. Onder zijn leiding wordt Ajax drie keer landskampioen, wint het twee keer de KNVB-beker en valt Ajax internationaal op door met zeer aantrekkelijk voetbal zelfs de halve finales van de Champions League te bereiken.

Wie is Erik ten Hag? Kalm en koelbloedig negeert hij critici, volgt hij zijn eigen methoden en streeft hij onophoudelijk naar perfectie op het veld. Zijn uitstekende vermogen om problemen te analyseren en op te lossen, leidt stevast tot doorbraken.

Deze biografie van Maarten Meijer over Erik ten Hag is het meest complete portret van de man die de complexe taak heeft gekregen om een einde te maken aan een decennium van teleurstelling bij Manchester United.

9 789043 926706

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
MOS**

NUR 491
Kosmos Uitgevers,
Utrecht / Antwerpen